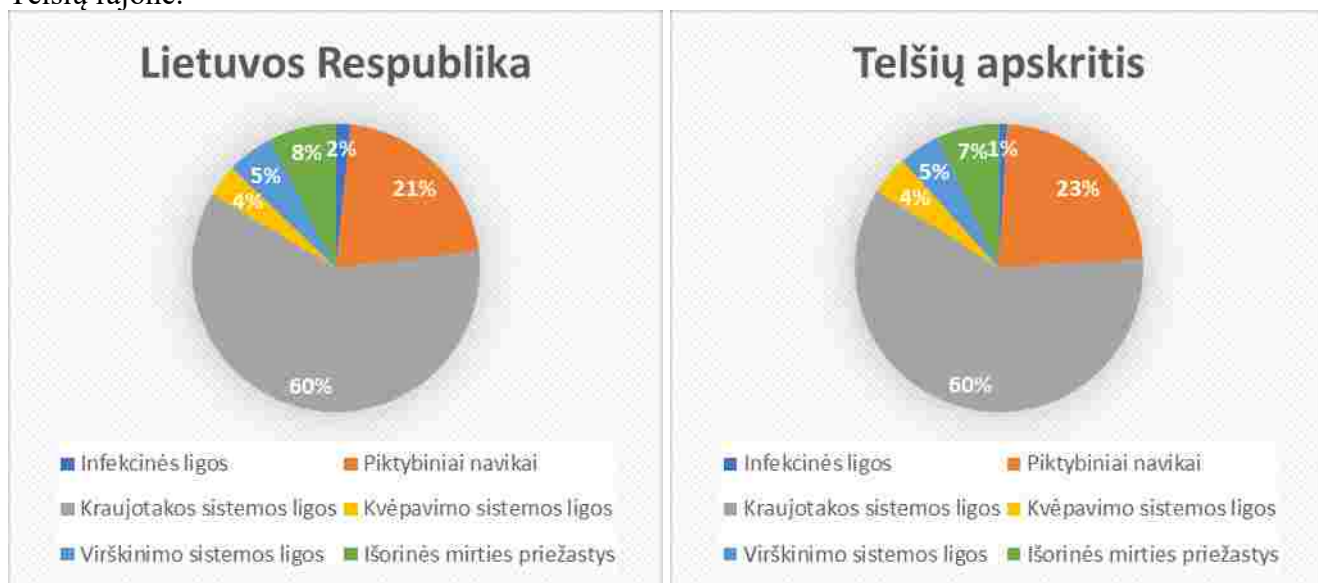

Gyventojų sveikatos būklę tiksliau atspindi ne bendro mirtingumo, o mirtingumo nuo pagrindinių priežasčių vertinimas. **Pagrindinė mirties priežastis** – liga arba sužalojimas, sukėlęs pataloginių būklių grandinę, tiesiogiai lėmusią mirtį, arba nelaimingo atsitikimo ar smurto aplinkybės, sukėlusios mirtiną sužalojimą. Rodiklis rodo, kokios sveikatos problemos visuomenėje yra aktualiausios ir kaip jos kinta.

Pagal Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenis, 2017 m. pagal mirties priežastis Lietuvos Respublikoje ir Telšių rajone vyravo kraujotakos sistemos ligos, kurios sudarė daugiau nei pusę mirties priežasčių (atitinkamai 60 ir 56,3 proc.). Kita pagrindinė mirties priežasčių tiek šalyje, tiek Telšių rajone buvo piktybiniai navikai (21 ir 22 proc.). Taip pat nemažą dalį sudarė išorinės mirties priežastys (transporto įvykių, apsinuodijimų alkoholiu, savižudybių, nužudymų ir kt.) (atitinkamai 7.5 ir 7 proc.). Mažiausią dalį mirtingumui turėjo mirtys nuo infekcinių ligų.

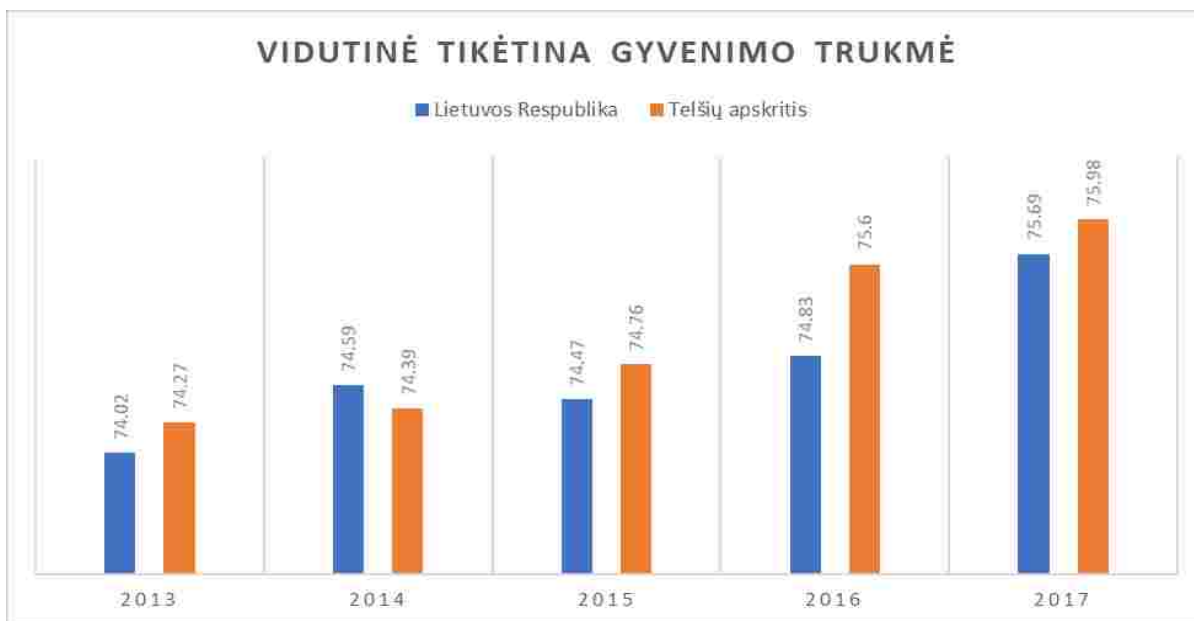
Pažymėtina, kad mirties priežasčių struktūra jau daugelį metų nekinta tiek Lietuvoje, tiek Telšių rajone.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, 2017 m. Prieiga per internetą:

http://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Statistikos/Mirties_priezastys/MPR_2017_isankstiniai.pdf

Mirtingumą bei jo pokyčius atspindi **vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (VGT)**. Šis rodiklis parodo, kiek vidutiniškai metų gyvens kiekvienas gimęs arba sulaukęs tam tikro amžiaus žmogus, jeigu visą būsimos tiriamos kartos gyvenimą mirtingumo lygis kiekvienoje gyventojų amžiaus grupėje liks nepakitęs. Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2013-2017 m. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė didėjo, nepaisant, kad 2015 m. šalyje nežymiai sumažėjo. Lyginant su šalies vidurkiu, Telšių apskrityje vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2013 – 2017 m. laikotarpiu didėjo ir vidutiniškai buvo apie 0,28 metais didesnė (šalyje – 74,72 VGT, Telšių apskrityje – 75 VGT). Lyginant su 2013 m., vidutinė gyvenimo trukmė šalyje ir Telšių apskrityje padidėjo daugiau nei 1 metus (nuo 74,02 iki 75,69, kai Telšių apskr. nuo 74,27 iki 75,98).

6.2. Gyventojų sergamumo rodiklių analizė.

Sergamumas tam tikra liga (ar ligų grupe) - tai asmenų, kuriems metų bėgyje ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose buvo naujai užregistruota duota liga, skaičius 1000 gyventojų. Rodiklis yra skaičiuojamas iš Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA: asmenys, kuriems metų bėgyje buvo registruota liga iš duoto ligų kodų intervalo ir kuri buvo pažymėta „+“, kaip ūmi liga arba pirmą kartą gyvenime diagnozuota lėtine liga. Kadangi nagrinėjama planuojama ūkinė veikla, išmetami į aplinką oro teršalai bei triukšmas yra potencialūs įvairių kvėpavimo, kraujotakos, virškinimo ir nervų sistemų susirgimų etimologiniai veiksniai. Visuomenės sveikatos rodiklių apžvalga rengiama būtent šių, aktualių nagrinėjamai ūkinei veiklai, susirgimų atžvilgiu. Nagrinėjami Kauno miesto gyventojų sergamumo ir mirtingumo rodikliai, t.y. nervų, virškinimo, kraujotakos ir kvėpavimo sistemų sergamumo ir mirtingumo rodikliai, lyginant juos su atitinkamais Lietuvos rodikliais. Buvo naudotasi Higienos instituto netiesioginio priėjimo (off-line) kompiuterine Lietuvos sveikatos statistikos rodiklių sistemos prieiga per internetą: <http://www.hi.lt/lt/np-lsris.html>

Sergamumas nervų sistemos ligomis (G00-G99) 1000 gyv.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	167,09	106,42
2016	169,24	108,4
2017	163,7	110,77

Sergamumas nervų sistemos ligomis šalyje pagal paskutinius duomenis, 2015-2017 m. didėja. Telšių rajone pagal šis rodiklis yra didesnis už atitinkamą Lietuvos Respublikos rodiklį, tačiau 2017 m. sergamumas nervų sistemos ligomis Telšių rajone sumažėjo.

Mirusiųjų nuo nervų sistemos ligų sk. (G00-G99) 1000 gyv.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	20,69	20,28
2016	7,06	21,2
2017	26,63	25,21

Mirtingumo nuo nervų sistemos ligų rodiklis paskutinių kelerių metų laikotarpiu Lietuvoje ir Telšių rajone didėjo (išskyrus 2016 m. Telšių r. duomenis). Tačiau 2015-2017 m. laikotarpiu Telšių rajone mirtingumo nuo nervų sistemos ligų rodiklis vidutiniškai mažesnis 18,4 % už šalies vidurkį, kur Telšių rajone 1000 gyv. vidutiniškai siekė 18,12 gyv., kai šalies – 22,23 gyv.

Sergamumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) 1000 gyv.

Sergamumas kraujotakos sistemos ligomis Lietuvoje iki 2017 m. didėjo. Telšių rajone sergamumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis iki 2017 m. augo ir viršijo šalies rodiklius, tačiau 2017 m. Telšių rajono rodiklis sumažėjo ir nukrito žemiau nei Lietuvos Respublikos rodiklį.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	264,77	243,16
2016	270,07	246,27
2017	243,34	247,73

Mirusiųjų nuo kraujotakos sistemos ligų sk. (I00-I99) 1000 gyv.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	846,16	811,97
2016	917,82	805,48
2017	900,65	795,89

Mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis Lietuvoje eilę metų nežymiai mažėja. Telšių rajone šis mirtingumo rodiklis 2015-2017 m. laikotarpiu vidutiniškai siekė 888,21 gyv./1000 gyv., šalyje – 804,45 gyv./1000 gyv., kur Kauno mieste šis rodiklis šiek tiek didesnis nei šalyje.

Sergamumas virškinimo sistemos ligomis (K09-K93) 1000 gyv.

Sergamumas virškinimo sistemos ligomis Lietuvoje, skirtingai nei Telšių rajone, didėja. Paskutinių metų laikotarpiu sergamumas virškinimo sistemos ligomis Lietuvoje vidutiniškai siekė 201,71 serg./1000 gyv., o Telšių rajone – 160,64 serg./1000 gyv., kur sergamumo rodikliai Telšių rajone mažesni nei šalies rodikliai.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	172,64	200,21
2016	152,29	201,21
2017	156,99	203,71

Mirusiųjų nuo virškinimo sistemos ligų sk. (K00-K99) 1000 gyv.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	62,08	72,22
2016	63,54	75,48
2017	70,21	70,46

Mirtingumo nuo virškinimo sistemos ligų rodiklis Lietuvoje svyruoja. Tuo tarpu Telšių rajone paskutinių kelių metų laikotarpiu virškinimo sistemos ligų mirtingumo rodiklis didėja. Telšių rajone 2015-2017 m. laikotarpiu šis rodiklis vidutiniškai siekė 65,27 gyv./1000 gyv., šalyje – 72,72 gyv./1000 gyv. Mirtingumo nuo virškinimo sistemos ligų rodiklio Telšių rajone ir šalyje paskutinių metų tendencijos susivienodino.

Sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 1000 gyv.

2015-2017 metų laikotarpiais sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis šalyje ir Telšių rajone auga. Per paskutinius kelerius metus, sergamumo rodikliai (ir sergamumo svyravimas) kvėpavimo sistemos ligomis Telšių rajone ženkliai nesiskiria nuo šalies tendencijų. 2015-2017 m.) sergamumo vidurkis šalyje 1000 gyv. siekė 303 gyv., o Telšių rajone – 282 gyv.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	274,01	295,23
2016	283,32	302,72
2017	288,9	311,05

Mirusiųjų nuo kvėpavimo sistemos ligų sk. (J00-J99) 1000 gyv.

Metai	Telšių rajonas	Lietuvos Respublika
2015	57,48	46,75
2016	68,25	45,05
2017	65,37	47,52

2015-2017 metų mirusiųjų nuo kvėpavimo sistemos ligų 1000 gyv. rodiklis Telšių rajone siekė vidutiniškai – 63,7 gyv., šalyje – 46,55 gyv., t.y. Telšių rajone šis rodiklis gerokai didesnis nei šalyje. Paskutinių kelerių metų duomenys rodo, jog Telšių rajone būdingos šio rodiklio didėjimo tendencijos, o šalies rodikliai svyruoja.

6.3. Darbuotojų (jei veikla jau vykdoma ir planuojamas nagrinėti poveikis darbuotojų sveikatai) skaičius, pasiskirstymas pagal amžių, lytį, sergamumo, sergamumo su laikinu darbingumo netekimu analizė.

Darbuotojų skaičius nėra pastovus (5-15 darbuotojų). Darbuotojų skaičius priklauso nuo situacijos atliekų rinkoje, priimamų atliekų srauto intensyvumui ir pan.

6.4. Sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė, aplinkos sveikatos rodiklių, susijusių su nagrinėjama veikla, analizė

Išnagrinėjus ūkinės veiklos vykdytojo pateiktą informaciją apie vykdomą veiklą, technologinius procesus, taršos veiksnius, taršos emisiją, nustatytą modeliavimo būdu vykdant veiklą galima teigti, kad nagrinėjamu ūkinės veiklos metu fizinę aplinką minimaliai įtakotų tik šie veiksniai:

- Technologinių procesų ir atvykstančio/išvykstančio automobilinio transporto skleidžiama fizinė tarša – **triukšmas**.
- Technologinių procesų skleidžiama cheminė tarša – **oro tarša**.

6.4.1. Triukšmas.

Esamas aplinkos triukšmas

Esamos veiklos triukšmo įvertinimui naudojami triukšmo matavimai, kurie buvo atlikti 2019-06-03 prie ūkinės veiklos sklypo ribų.

Instrumentinių matavimų metu buvo nustatinėjami triukšmo lygiai keturiuose taškuose. Gauti rezultatai pateikti žemiau esančioje lentelėje. 2019-06-05 Aplinkos triukšmo tyrimo protokolas Nr. F-AT-2732019 pateiktas priede **Nr. 6**.

1.1 lentelė. Nustatyti visuminio triukšmo rodikliai

Vieta	Ekvivalentinis garso slėgio lygis (dBA)	Maksimalus garso slėgio lygis (dBA)
Šiaurinė teritorijos pusė	59,3	62,5
Vakarinė teritorijos pusė	59,6	62,4
Pietinė teritorijos pusė	64,5	68,9
Rytinė teritorijos pusė	61,2	65,3
<i>HN 33:2011</i>	65	70

Išmatuoti visuminio triukšmo lygiai ties teritorijos ribomis neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje. Vadovaujantis akustinio triukšmo tyrimo protokolų duomenimis, buvo fiksuota, kad vyravo foninis triukšmo lygis, todėl išmatuoto triukšmo lygio negalima priskirti ūkinės veiklos triukšmo šaltiniams.

Triukšmo skaičiavimo programinė įranga

Ūkinės veiklos triukšmo poveikis aplinkai buvo vertinamas atliekant mobilių šaltinių skleidžiamo triukšmo matematinį modeliavimą.

Stacionarių ir mobilių šaltinių triukšmas planuojamoje teritorijoje apskaičiuotas naudojant CadnaA programinę įrangą. CadnaA (Computer Aided Noise Abatement – kompiuterinė triukšmo mažinimo sistema) – tai programinė įranga skirta triukšmo poveikio apskaičiavimui, vizualizacijai, įvertinimui ir prognozavimui. CadnaA programoje vertinamos pagrindinės akustinių taršos šaltinių grupės (pagal 2002/49/EB), kurioms taikomos atitinkamos Europos Sąjungoje ir Lietuvoje galiojančios metodikos ir standartai:

- Pramoniniam triukšmui – ISO 9613;
- Kelių transporto triukšmui - NMPB-Routes-96.

Triukšmo modeliavimo sąlygos

Skaičiuojant triukšmo lygius pagal skaičiavimo metodiką ISO 9613 buvo priimtos šios sąlygos ir rodikliai:

- triukšmo lygio skaičiavimo aukštis – 1,5 m (atsižvelgiama į tai, kad esama mažaaukštė gyvenamoji statyba), receptorių tinklelio žingsnis – 5 m;
- oro temperatūra +10 °C, santykinis drėgnumas – 70 %;
- žemės paviršiaus tipas pagal garso sugertį – 0,5;
- įvertintas triukšmo slopinimas dėl užstatymo, kelio dangų akustinės charakteristikos;

Pagal apskaičiuotus ir įvestus parametrus buvo sudarytas teritorijos triukšmo sklaidos žemėlapiu modelis, kuriame triukšmas buvo vertinamas 1,5 m aukštyje su 1 dBA žingsniu ir 5x5 m gardele.

Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatyme (LRS, 2004 m. spalio 26 d. Nr. IX-2499) triukšmo rodikliai – Ldienos, Lvakaro, Lnakties apibrėžiami, kaip:

- dienos triukšmo rodiklis (Ldienos) – dienos metu (nuo 7 val. iki 19 val.) triukšmo sukkelto dirginimo rodiklis – vidutinis ilgalaikis A svertinis garso lygis, nustatytas kaip vienu metų dienos vidurkis;
- vakaro triukšmo rodiklis (Lvakaro) – vakaro metu (nuo 19 val. iki 22 val.) triukšmo sukkelto dirginimo rodiklis – vidutinis ilgalaikis A svertinis garso lygis, nustatytas kaip vienu metų vakaro vidurkis;
- nakties triukšmo rodiklis (Lnakties) – nakties metu (nuo 22 val. iki 7 val.) triukšmo sukkelto miego trikdyimo rodiklis – vidutinis ilgalaikis A svertinis garso lygis, nustatytas kaip vienu metų nakties vidurkis;
- dienos, vakaro ir nakties triukšmo rodiklis (Ldvn) – triukšmo sukkelto dirginimo rodiklis, t. y. triukšmo lygis Ldvn decibelais (dB), apskaičiuojamas pagal tokią formulę:

Triukšmo šaltiniai

Pagrindiniai triukšmo šaltiniai susiję su vykdoma ūkine veikla yra:

- Stacionarūs triukšmo šaltiniai - tai veikiantys uždaroje patalpose t.y. atliekų rūšiavimui naudojama rūšiavimo technologinė linija „BEZNER“ ir atliekų presavimas naudojamas juostinis transporteris ir automatizuotas kanalinis presas PAAL KONTI.
- Mobilūs triukšmo šaltiniai – tai teritorijoje veikiantys krautuvai, į objektą atvažiuojantis ir išvažiuojantis transportas (sunkiasvoriai ir lengvieji automobiliai).

Stacionarūs triukšmo šaltiniai - technologinė įranga veikia patalpose, todėl triukšmo sklidimas į aplinką galimas per išorines pastato sienas. Skaičiavimuose sienos vertinamos kaip plotiniai triukšmo šaltiniai. Įvertinant įrenginių skleidžiamą triukšmą buvo priimtas sienų garso izoliavimo rodiklis. Pastato sienų konstrukcija yra plytų mūras, kurios garso izoliavimo charakteristika parenkama pagal CadnaA programos standartus (3 lentelė).

Įrenginių skleidžiamas triukšmas priimamas pagal triukšmo lygių matavimo protokolą (12 priedas).

1.2 lentelė. Triukšmo šaltinių charakteristika

Triukšmo šaltiniai (pagal matavimų protokolą)	Skleidžiamas triukšmas dB(A)	Triukšmo šaltinio charakteristika	Darbo laikas
Rūšiavimo technologinė linija	78	Triukšmo lygis pastato viduje	8-18 val.
Atliekų presas	68	Triukšmo lygis pastato viduje	8-18 val.

1.3 lentelė. Sienų konstrukcijos garso izoliavimo charakteristika

Sienos tipas	Garso izoliavimo rodiklis (dBA), priklausomai nuo dažnio (Hz)									Šaltinis	
	31,5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000		Vidutinė reikšmė Rw
Plytų mūras			31.0	32.0	34.0	43.0	50.0	55.0		41	VDI 2571

Autotransportas

Mobilūs triukšmo šaltiniai – tai teritorijoje veikiantys krautuvai, į objektą atvažiuojantis ir išvažiuojantis transportas (sunkiasvoriai ir lengvieji automobiliai).

Transporto judėjimo srautas (t.y. – transporto priemonių) poreikis planuojamas atsižvelgiant į numatomų transportuoti atliekų ir medžiagų kiekius iš veiklos vykdymo vietos ar į veiklos vykdymo vietą. Numatoma, kad į veiklos vykdymo vietą atvykstančio ir išvykstančio transporto pasiskirstytų sekančiai (žr. 1.4 lent.):

1.4 lentelė. Planuojamas transporto priemonių judėjimo intensyvumas į PŪV vietą

Transporto priemonių kategorija	Numatomas transporto judėjimo intensyvumas		
	Aut. vnt. per metus	Aut. vnt. per darbo dieną	Aut. vnt. per val.
Sunkusis krovininis transportas, kurio bendra pakrauta masė 20-25 t. (N3 kategorijos)	2000	8	1
Lengvieji automobiliai su priekabomis ar be jų (M1 kategorija)	2000	8	1
Iš viso:	4000	16	1-2

Taip pat įmonėje eksploatuojami 3 autokrautuvai, 1 frontalinis krautuvai ir 2 šakiniai krautuvai. Krautuvų darbo zona įmonės teritorijoje vertinama kaip plotinis triukšmo šaltinis. Vertinama, kad lauke dirba frontalinis krautuvai ir vienas šakinis krautuvai, kitas šakinis krautuvai dirba pastato viduje. Krautuvų triukšmo charakteristikos pateikiamos prieduose Nr. 14-15.

1.5 lentelė. Mobilūs triukšmo šaltiniai

Mobilūs triukšmo šaltiniai	Darbo laikotarpis (8-18 val.)
Sunkiasvoriai automobiliai. <i>Linijinis triukšmo šaltinis.</i>	8 aut.
Lengvieji automobiliai. <i>Linijinis triukšmo šaltinis</i>	8 aut.
Frontalinis krautuvai JCB407/409 <i>Krautuvo darbo zona vertinama, kaip plotinis triukšmo šaltinis. Krautuvo garso galia – 101 dBA.</i>	1 vnt. (dirba 4 val.)
Sakinis krautuvai Lynde <i>Krautuvo darbo zona vertinama, kaip plotinis triukšmo šaltinis. Krautuvo garso lygis – 79 dBA.</i>	1 vnt. (dirba 4 val.)
Sakinis krautuvai Lynde <i>Krautuvai dirba pastato viduje. Krautuvo garso lygis – 79 dBA.</i>	1 vnt. (dirba 8 val.)

Triukšmo poveikis sveikatai, didžiausi leidžiami triukšmo ribiniai dydžiai

Triukšmui labiausiai jautrios vietos yra gyvenamosios patalpos, poilsio zonos, kurortai, mokyklos, ikimokyklinės įstaigos, gydymo įstaigos. Akustinio triukšmo ribines vertes nusako Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (2011 m. birželio 13 d., Nr. V-604). Triukšmas gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje įvertinamas matavimo ir (ar) modeliavimo būdu, gautus rezultatus palyginant su atitinkamais šios higienos normos žemiau lentelėje pateikiamais didžiausiais leidžiamais triukšmo ribiniais dydžiais gyvenamuosiuose bei visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje.

1.6 lentelė. Didžiausi leidžiami triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje (HN 33:2011)

Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo							
Triukšmo ribiniai dydžiai	Ekvivalentinis garso lygis, dB(A)	Maksimalus garso lygis, dB(A)	Paros laikas, val.	Triukšmo ribiniai dydžiai, naudojami aplinkos triukšmo kartografavimo rezultatams įvertinti			
				L _{dvn}	L _{dienos}	L _{vakaro}	L _{nakties}
Dienos	65	70	7-19	65	65	60	55
Vakaro	60	65	19-22				
Nakties	55	60	22-7				
Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, išskyrus transporto sukeltą triukšmą							
Triukšmo ribiniai dydžiai	Ekvivalentinis garso lygis, dB(A)	Maksimalus garso lygis, dB(A)	Paros laikas, val.	Triukšmo ribiniai dydžiai, naudojami aplinkos triukšmo kartografavimo rezultatams įvertinti			
				L _{dvn}	L _{dienos}	L _{vakaro}	L _{nakties}
Dienos	55	60	7-19	55	55	50	45
Vakaro	50	55	19-22				
Nakties	45	50	22-7				

Apskaičiuoti triukšmo rodikliai

Apskaičiuoti prognozuojami planuojamos ūkinės veiklos triukšmo rodikliai ties artimiausia gyvenamąja aplinka neviršija HN 33:2011 ribinių verčių.

1.7 lentelė. Apskaičiuoti PŪV triukšmo šaltinių prognozuojami triukšmo rodikliai

Vieta	Apskaičiuotas didžiausias triukšmo rodiklis		
	L _{dienos} , dBA	L _{vakaro} , dBA	L _{nakties} , dBA
Pietinė PŪV sklypo dalis	48	-	-
Vakarinė PŪV sklypo dalis	54	-	-
Šiaurinė PŪV sklypo dalis	54	-	-
Rytinė PŪV sklypo dalis	53	-	-
Gyvenamoji ir visuomeninės paskirties aplinka			
Pramonės g. 4	38	-	-
HN 33:2011	55	50	45

Lentelė 3. Apskaičiuoti PŪV transporto triukšmo rodikliai artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje

Vieta	Apskaičiuotas triukšmo		
	rodikliai		
	L _{dienos} , dBA	L _{vakaro} , dBA	L _{nakties} , dBA
Gyvenamoji ir visuomeninės paskirties aplinka			
Pramonės g. 4	38	-	-
Pramonės g. 2	41	-	-
HN 33:2011	65	60	55

UAB „Virginijus ir Ko“ teritorijoje vykdomos veiklos triukšmo lygiai ties žemės sklypo riba ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje.

Apskaičiuotos įmonės transporto triukšmo vertės, jam važiuojant Pramonės gatve, artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje.

Apskaičiuoto triukšmo sklaidos rodiklių žemėlapiai pridedami prieduose Nr. 16-17.

6.4.2. Cheminės medžiagos aplinkos ore.

Teršalas yra medžiaga, egzistuojanti didesne negu natūrali koncentracija, atsirandanti dažniausiai dėl žmonių ūkinės veiklos ir turinti neigiamą poveikį aplinkai. Didžiausia leistina tarša – tai iš atskiro ar kelių šaltinių per laiko vienetą išmestų kenksmingų medžiagų kiekis, kuris nagrinėjamoje vietovėje, įvertinus kitų taršos šaltinių poveikį, neviršija didžiausių leistinų koncentracijų. Didžiausios leistinos koncentracijos (DLK) – tai tokia priemaišų koncentracija, kuri, veikdama periodiškai arba visą žmogaus gyvenimą, nedaro neigiamo poveikio ne tik žmogui, bet ir visai aplinkai. Vieni cheminiai elementai ir junginiai yra mažiau kenksmingi aplinkai ir žmogui, kiti labiau, todėl ir jų DLK skiriasi.

Atsižvelgiant į sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo taisyklių, patvirtintų LR Sveikatos apsaugos ministro 2004-08-19 įsakymu Nr.V-586, 19.2 p., yra vertinama stacionarių ir mobilių aplinkos oro tašos šaltinių aplinkos oro tarša, įtakojama gamybinės veiklos.

Oro taršos šaltiniai:

Stacionarių taršos šaltinių objekte nėra. Dalis patalpų šildomos elektriniais šildytuvais. Atliekų perdirbimui įrangos veikimui naudojama elektros energija.

Mobilūs taršos šaltiniai tai krautuvai (1-3 vnt.) veikiantys aikštelės ribose, bei sunkiavorė technika (5-7 vnt.), atvežanti ir išvežanti atliekas. Per metus minėtos technikos veikimui sunaudojama apie 40 t. dyzelino. Technikos eksploatacijos metu į aplinkos orą bus išmetami teršalai: anglies monoksidas, azoto oksidai, sieros dioksidas, kietosios dalelės ir angliavandeniliai. Numatomi į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekiai ir jų skaičiavimai pateikiami priede **Nr. 6**. Didžioji dalis (apie 90 proc.) numatomo sunaudoti technikos kuro kiekio bus sunaudojama už įmonės aikštelės ribų, vykdant atliekų transportavimą. Iš mobilių taršos šaltinių išmetami teršalai pasklis labai plačioje erdvėje, lyginant su tarša nuo stacionarių šaltinių, ir jų koncentracija bus minimali, todėl planuojama ūkinė veikla vietovės aplinkos oro kokybę įtakos labai nežymiai ir oro tarša detaliau nevertinama.

Ribinės aplinkos oro užterštumo vertės. PŪV į aplinkos orą išmetamų teršalų ribinės koncentracijų vertės nustatytos remiantis Išmetamiems teršalams ribinės vertės nustatytos remiantis:

- LR aplinkos ministro ir LR sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo“.
- LR aplinkos ministro ir LR sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. D1–329/v–469 „Dėl Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymo Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“ pakeitimo“.

6.4. lentelė. Išmetamų teršalų ribinės koncentracijų vertės aplinkos ore

Teršalas	Ribinė vertė	
	<i>Vidurkis</i>	<i>[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]</i>
Anglies monoksidas (CO)	8 valandų	10000
Azoto dioksidas (NO ₂)	1 valandos	200
	metų	40
Kietosios dalelės (KD10)	paros	50
	metų	40
Kietosios dalelės (KD2,5)	metų	25
Lakūs organiniai junginiai (LOJ)	pusės valandos	5000

Įvertinus, tai kad didžioji dalis numatomo sunaudoti technikos kuro kiekio bus sunaudojama už įmonės aikštelės ribų, vykdant atliekų transportavimą, todėl aikštelėje vaikiantis transportas sunaudos apie 10 proc. metinio kuro ir aikštelėje bei jos prieigose išmes tik nedidelę dalį teršalų (6.5. lentelė) išmetamų deginant kurą.

6.5. lentelė. Išmetamų teršalų kiekiai

Teršalas	Metinis išmetamų teršalų kiekis	
	<i>Bendras kiekis (100 proc.)</i>	<i>Aikštelėje išmatamų teršalų kiekis (10 proc.)</i>
Anglies monoksidas	9,419	0,9419
Azoto dioksidas	1,193	0,1193
Kietosios dalelės	0,155	0,0155
Sieros dioksidas	0,04	0,004
Lakūs organiniai junginiai (LOJ)	2,606	0,2606

Ūkinės veiklos oro taršos skaičiavimų rezultatų išvada

Atlikus ūkinės veiklos išmetamų aplinkos oro teršalų matematinius skaičiavimus, nustatyta, kad nei vieno teršalo atveju ribinės vertės nebus viršijamos. Didžioji dalis numatomo sunaudoti technikos kuro kiekio bus sunaudojama už įmonės aikštelės ribų, vykdant atliekų transportavimą. Iš mobilių taršos šaltinių išmetami teršalai pasklis labai plačioje erdvėje, lyginant su tarša nuo stacionarių šaltinių, ir jų koncentracija bus minimali, todėl numatomų išmesti į aplinkos orą teršalų koncentracijos nebus viršijamos ir ties planuojamos SAZ ribomis. Aplinkos oro tarša bus įtakojama minimaliai ir nebūtų pavojainga aplinkai ir žmonių sveikatai.

6.4.3. Kvapai

Kvapų koncentracijas gyvenamosios aplinkos ore reglamentuoja Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“. Didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore yra 8 europiniai kvapo vienetai (8 OUE/m³). Planuojamoje ūkinėje veikloje kvapo šaltinių nėra planuojama. Vykdoma veikla nesusijusi su kvapų susidarymu, t.y. nebus tvarkomos biodegraduojančios ar kitos atliekos, galinčios smarkiai įtakoti kvapų susidarymą, todėl daroma išvada, kad PŪV neturės neigiamo poveikio, susijusio su kvapų sklidimu gyvenamosios aplinkos ore. Cheminės medžiagos skleidžiančios kvapus planuojamoje ūkinėje nebus naudojamos. Dėl planuojamos ūkinės veiklos atsirasiančių transporto srautų išmetamų aplinkos oro teršalų kiekiai padidės nežymiai ir neviršys leidžiamų išmesti teršalų ribinių koncentracijų. Pagal atliktus skaičiavimus, numatomų išmesti teršalų (žr. Ataskaitos 6.4.2. punktą) kvapo slenksčio vertės nurodytos Lietuvos higienos normoje HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ (žr. 6.6. lent. žemiau). Vykdoma veikla nėra susijusi su kvapą

6.6. lentelė. Numatomų išmesti teršalų koncentracijų palyginimas su kvapo slenksčio vertėmis gyvenamosios aplinkos ore

Numatomi išmesti teršalai ¹	Kvapo pobūdis ²	Kvapo slenksčio vertė ² , mg/m ³	Europinio kvapo vieneto vertė ³ , OUE/m ³
Anglies monoksidas	Bekvapis	-	Nenustatoma
Azoto oksidas	Bekvapis	-	Nenustatoma
Kietosios dalelės (KD)	Bekvapis	-	Nenustatoma
Sieros dioksidai	Bekvapis	-	Nenustatoma
Lakūs organiniai junginiai (LOJ) (nediferencijuoti)	Bekvapis	-	Nenustatoma

Pastaba:

¹ – Duomenys pagal Ataskaitos 6.4.2. punkto 6.10. lentelę.

² – Kvapo slenksčio vertės nurodytos Lietuvos higienos normoje HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“.

³ - Europinio kvapo vieneto vertė apskaičiuojama teršalo koncentracijos vertę dalinant iš kvapo slenksčio vertės.

Lietuvos higienos norma HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ nereglamentuoja numatomų išmesti oro teršalų kvapų slenkstinių verčių. Numatomi išmesti oro teršalai neturi būdingo kvapo, t.y. – yra bekvapės medžiagos, todėl kvapai į aplinką nesklistų. Higienos normoje HN 35:2007 numatomiems išmesti teršalams nėra nustatytos kvapų slenkstinės vertės (minimalios medžiagų koncentracijos ore kvapui pajusti), todėl Europiniai kvapo vienetai nenustatomi ir nevertinami. Daroma išvada, kad vykdoma veikla neturėtų neigiamo poveikio, susijusio su kvapų sklidimu gyvenamosios aplinkos ore, todėl detalčiau kvapų susidarymas nenagrinėjamas.

6.5. Duomenų palyginimas su visos populiacijos duomenimis (rodikliai apskrities ir šalies lygiu vertinami kaip papildomi duomenys visuomenės sveikatos palyginamajai analizei atlikti atitinkamais lygmenimis).

Gyventojų demografiniai rodikliai: gyventojų skaičius, tankumas, pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gimstamumas, mirtingumas, mirties priežasčių struktūra, kūdikių mirtingumas, perinatalinis mirtingumas ir kiti reikalingi rodikliai apskrities ir šalies mastu bei jų palyginimas su nagrinėjamos vietovės rodikliais pateikti Ataskaitos 6.1. punkte.

Gyventojų sergamumo rodikliai apskrities ir šalies mastu bei jų palyginimas su nagrinėjamos vietovės rodikliais pateikti Ataskaitos 6.2. punkte.

IV. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI PROGNOSTINIS VERTINIMAS

7.Sveikatai darančių įtaką veiksnių ir rizikos grupių analizė

7.1.Sveikatai darančių įtaką veiksnių analizė.

7.1.1 lentelė. Ūkinės veiklos poveikis (tiesioginis ir netiesioginis) sveikatai darantiems įtaką veiksniams

Sveikatai darančys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
1. Elgsenos ir gyvenamosios veiklos veiksniai	Planuojama ūkinė veikla nesusijusi su visuomenės ar atskirų individų elgsenos ir gyvenamosios veiklos veiksniais, darančiais įtaką sveikatai: jų neįtakoja ir nėra jų įtakojami.	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams prognozuojamas	teigiamas (+)	Rodiklių pokyčių nebus		Visuomenės elgsenos ir gyvenamosios veiklos veiksniai šiuo ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimu nenagrinėjami , nes nustatant ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos tikslumą ir ribų dydį, kas yra šio PVS vertinimo objektas, tai nėra aktualu.
1.1. Mitybos įpročiai	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.2. Alkoholio vartojimas	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.3. Rūkymas	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.4. Narkotinių bei psichotropinių vaistų vartojimas	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.5. Lošimas	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.6. Fizinis aktyvumas	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.7. Saugus seksas	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
1.8. Kita	Nepildoma, nes neaktualus 1 p.					
2. Fizinės	Planuojama veikla	Poveikis sveikatai	neigiamas (-)	Rodiklių pokyčių nebus		Įvertinus fizikinius aplinkos veiksnius

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
aplinkos veiksniai*	nežymiai įtakotų aplinkos oro taršos cheminėmis medžiagomis iš stacionarių bei mobilių taršos šaltinių. Kvapų nebūtų. Triukšmo lygio padidėjimui artimiausiose gyvenamosiose teritorijose planuojama veikla įtakos beveik nedarytų.	darantiems įtaką veiksniams prognozuojamas				nustatyta, kad planuojama ūkinė veikla poveikio visuomenės sveikatai nesukels. Dėl ūkinės veiklos įtakojamų fizinės aplinkos veiksnių ribojimo numatoma nustatyti sanitarinės apsaugos zonos ribas, sutampančias su ūkinei veiklai naudojamu žemės sklypo ribomis.
2.1. Oro kokybė	Planuojamas stacionarus aplinkos oro taršos šaltinis – metalų laužo ir atliekų smulkinimas pjaustant dujomis (propan-butano, techninio deguonies) uždarame pastate - gamybos ceche. Be stacionaraus PŪV oro taršos šaltinio, numatomas į PŪV vietą atvykstančio ir išvykstančio autotransporto judėjimas, kuris taip pat įtakotų oro taršos susidarymą PŪV prieigose. Cheminių medžiagų (teršalų) emisijų sklaidos prognozavimą žr. Ataskaitos 6.4.2. punkte.	Vykdamat planuojamą ūkinę veiklą, oro taršos emisijos gali būti įtaką sveikatai darantis veiksnys, tačiau atliktas oro taršos sklaidos prognozavimas (žr. Ataskaitos 6.4.2. punktą) parodė, kad PŪV metu išmestų į aplinkos orą teršalų sklaida priežemio sluoksnyje neviršytų teisiniais dokumentais nustatytų ribinių verčių aplinkos ore ir gyvenamojoje bei visuomeninėje aplinkoje. Taip pat, numatomų išmesti į	neigiamas (-)	Pagal matematinių skaičiavimų rezultatus (žr. Ataskaitos 6.4.2. punktą), apskaičiuoti išmetamų teršalų kiekiai neviršija Lietuvos higienos normoje HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ nustatytų cheminės taršos (teršalų) didžiausių leidžiamų koncentracijų gyvenamosios ir visuomeninės aplinkos ore.		Atlikus ūkinės veiklos išmetamų aplinkos oro teršalų matematinius skaičiavimus, nustatyta, kad nei vieno teršalo atveju ribinės vertės nebus viršijamos. Didžioji dalis numatomo sunaudoti technikos kuro kiekio bus sunaudojama už įmonės aikštelės ribų, vykdant atliekų transportavimą. Iš mobilių taršos šaltinių išmetami teršalai pasklis labai plačioje erdvėje, lyginant su tarša nuo stacionarių šaltinių, ir jų koncentracija bus minimali, todėl numatomų išmesti į aplinkos orą teršalų koncentracijos nebus viršijamos ir ties planuojamos SAZ ribomis. Aplinkos oro tarša bus įtakojama minimaliai ir nebūtų pavojinga aplinkai ir žmonių sveikatai.

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
		aplinkos orą teršalų koncentracijos nebūtų viršijamos ir ties planuojamos SAZ ribomis. Aplinkos oro tarša bus įtakojama minimaliai ir nebūtų pavojinga aplinkai ir žmonių sveikatai.				
2.2. Vandens kokybė	Gamybinių, lietaus ir buitės nuotekų susidarymas nenumatomas.	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams prognozuojamas – už darbuotojų aprūpinamo vandens kokybę atsako įmonės vadovas.		Rodikliai nenagrinėjami		Geriamas vanduo bus tiekiamas plastikinėje taroje. Darbuotojų sanitarinėms reikmėms vanduo naudojamas iš centralizuotų Telšių miesto tinklų. Susidarančios buitinės ir paviršinės nuotekos išleidžiamos į centralizuotus tinklus.
2.3. Maisto kokybė	Ūkinės veiklos teritorijoje maisto gamyba nenumatoma. Įmonės eksploatacija įtakos maisto kokybei kaimyninėse teritorijose neturės, nes nėra taršos įtakos zonos	Sveikatai įtaką darančių veiksnių nebus		Rodikliai nenagrinėjami		
2.4. Dirvožemis	Ūkinė veikla bus vykdoma pastate ir aikštelėje ant kietųjų dangų, neturinčių sąlyčio su dirvožemiu.	Sveikatai įtaką darančių veiksnių nebus		Rodikliai nenagrinėjami		Planuojamos ūkinės veiklos vietoje dirvožemio nėra, kadangi vieta randasi pramoninėje jau įrengtoje teritorijoje, kuri padengta kieta danga (asfalto-betono). Įmonės eksploatacija įtakos dirvožemiui neturės. Vykdamt veiklą dirvožemio taršos ar erozijos nebus.
2.5.	Planuojama ūkinė veikla	Sveikatai įtaką		Rodikliai nenagrinėjami		

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
Spinduliuotė	spinduliuotės nesukelia	darančių veiksnių nebus				
2.6. Triukšmas	Nagrinėjama ūkinė veikla susijusi su triukšmo šaltiniais . Vykdomos ūkinės veiklos įtakojamo ekvivalentinio ir maksimalaus garso slėgio lygis nustatytas instrumentinių matavimų metu (žr. Ataskaitos 6.4.1. punktą).	Vykdamat planuojamą ūkinę veiklą sukeliamas triukšmo lygis gali būti įtaką sveikatai darantis veiksnys, tačiau atliktas triukšmo sklaidos prognozavimas (žr. Ataskaitos 6.4.1. punktą) parodė, kad dienos metu vykdamat ūkinę veiklą, ties ūkinės veiklos žemės sklypo ribomis ir ties artimiausiais esančiais gyvenamaisiais namais triukšmo lygis neviršys ribinių verčių, reglamentuojamų Lietuvos higienos normoje HN33:2011.	neigiamas (-)	Pagal atliktus triukšmo lygio modeliaivmo rezultatus nustatyta, vykdomos veiklos triukšmo lygiai ties žemės sklypo riba ir artimiausioje gyvenamoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje. Apskaičiuotos įmonės transporto triukšmo vertės, jam važiuojant Pramonės gatve, artimiausioje gyvenamoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje.	Garso mažinimo priemonės nėra būtinos.	Dėl ūkinės veiklos įtakojamo triukšmo ribojimo numatoma nustatyti sanitarinės apsaugos zonos ribas, sutampančias su ūkinei veiklai naudojamu žemės sklypo ribomis.
2.7. Būsto sąlygos	Planuojamos ūkinės veiklos oro taršos ir triukšmo įtaka gamtinei bei gyvenamajai aplinkai	Planuojant ūkinę veiklą yra išanalizuoti įtaką sveikatai darantys veiksniai – oro tarša ir triukšmas.	teigiamas (+)	Gyventojų demografinių, sergamumo ir kitų asmens ir visuomenės sveikatos rodiklių pokyčių nebus.	Asmenų ir visuomenės sveikatos ro-diklių pokyčių bus	Įvertinus visus įtaką sveikatai darančius veiksnius, nustatyta, kad naudojamo žemės sklypo ribose ir už jo įtakos visuomenės sveikatai nebus, todėl šiuo aspektu būtų galima būsto plėtra, jei ši plėtra, numatyta teritorijų

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
		Nustatyta, kad šie veiksniai įtakos greta esančioms ir suplanuotoms gyvenamosioms bei visuomeninėms teritorijoms būsto kūrimo ar eksploatavimo aspektu nedaro ir yra valdomi.			išvengiama teisės aktų nustatyta tvarka pagrindus sanitarinės apsaugos zonos būtinumą ir nustačius jos ribas. Sanitarinės apsaugos zona apriboja gyvenamosios ir kitos taršai jautrios aplinkos atsiradimą neigiamai sveikatą įtakojančių veiksmų zonoje.	planavimo dokumentuose.
2.8. Sauga	Gaisrų ar kitų ekstremalių situacijų tikimybė minimali.	Statinys atitinka statybos techninių reglamentų reikalavimus		Rodikliai nenagrinėjami		Šis veiksnys neturi jokios įtakos sanitarinės apsaugos zonos nustatymo būtinumui.

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
2.9. Susisiekimas	Susisiekimui bus naudojama esama susisiekimo sistema automobiliais keliais.	Naudojamasi esama susisiekimo sistema		Rodikliai nenagrinėjami		Numatomas vienas pagrindinis transporto maršrutas, kuris numatomas per pramoninę teritoriją nekertant gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties kvartalų.
2.10. Teritorijų planavimas	Teritorijos planavimas šiame etape nėra vykdomas, nes veiklą planuojama vykdyti suformuotame žemės sklype.	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Žemės naudojimo būdas atitinka planuojamai ūkinei veiklai reikalingą būdą.
2.11. Atliekų tvarkymas	Tvarkomos ir laikomos atliekos savalaikiai išvežamos iš veiklavietės ir perduodamos atliekų tvarkymo įmonėms arba eksportuojamos	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra	teigiamas (+)	Rodiklių pokyčių nebus		Tvarkomos ir laikomos atliekos nepateks už veiklos vykdymo vietos ribų, todėl poveikio aplinkai ir gyventojų sveikatai nebus. Veiksnyms neturi jokios įtakos ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo būtinumui.
2.12. Energijos panaudojimas	Ūkinei veiklai naudojama elektros energija.	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Energija naudojama apšvietimui ir patalpų apšildymui. Energija bus tiekama iš jau esančių centralizuotų elektros tinklų. Energijos skirstymo operatorius – AB „Energijos skirstymo operatorius“.
2.13. Nelaimingų atsitikimų rizika	Nelaimingi atsitikimai – tai galimos vietinio pobūdžio techninės avarijos, kurios yra mažai tikėtinos ir nedaro įtakos sisteminio pobūdžio poveikį sveikatai darantiems veiksniams.	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Nelaimingų atsitikimų rizika nagrinėjamos ūkinės veiklos atveju neturi jokios įtakos ūkinei veiklai nustatomos sanitarinės apsaugos zonos pagrįstumui ir ribų dydžiui.

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
2.14. Pasyvus rūkymas	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos pasyviam rūkymui	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Objekte yra įrengtos atskiros vietos rūkymui, tad rūkymas įtakos aplinkiniams neturi
2.15. Kita						
3. Socialiniai ekonominiai veiksniai	Ūkinėje veikloje numatomos nuolatinės 5-10 darbo vietos	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.1. Kultūra	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos kultūrai	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.2. Diskriminacija	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos diskriminacijai	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.3. Nuosavybė	Ūkinė veikla vykdoma nuosavybės teise valdomuose pastatuose. Žemės sklypas po pastatais nuomojamas.	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Vykdam ūkinę veiklą yra užtikrinami veiklos vykdytojo teisėti lūkesčiai
3.4. Pajamos	Ūkinės veiklos vykdymui bus reikalinga 5-10 darbo vietų	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams – pajamų pragyvenimui turėjimas - prognozuojamas teigiamas	Teigiamas (+)	Prognozuojamas pajamų augimas		Neturi jokios įtakos planuojamai ūkinei veiklai nustatomos sanitarinės apsaugos zonos ribų pagrįstumui ar dydžiui.

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
3.5. Išsilavinimo galimybės	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos išsilavinimui	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.6. Užimtumas, darbo rinka, darbo galimybės	Ūkinės veiklos vykdymui bus reikalinga 5-10 darbo vietų.	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams – užimtumui, darbo galimybėms - prognozuojamas teigiamas	Teigiamas (+)	Rodiklių pokyčiai neprognozuojami		Neturi jokios įtakos ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo būtinumui
3.7. Nusikalstamumas	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos nusikalstamumui	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.8. Laisvalaikis, poilsis	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos laisvalaikiui ir poilsiui	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.9. Judėjimo galimybės	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos judėjimo galimybei	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Planuojama ūkinė veikla nesusijusi su aptarnavimo ar visuomeninių paslaugų teikimo sfera, todėl priemonės žmonėms su judėjimo negalia nenumatomos
3.10. Socialinė parama (socialiniai kontaktai ir gerovė, sauga)	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos socialinei paramai	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
3.11. Visuomeninis, kultūrinis, dvasinis bendravimas	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos bendravimui	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.12. Migracija	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos migracijai	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.13. Šeimos sudėtis	Planuojama ūkinė veikla neturi įtakos šeimai	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
3.14. Kita						
4. Profesinės rizikos veiksniai	Vykdamas ūkinę veiklą bus atliktas darbo vietų darbo aplinkos veiksnių higieninis įvertinimas. Profesiniai veiksniai neįtakoja sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo.	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams – darbo saugai - prognozuojamas teigiamas	Teigiamas (+)	Rodikliai nenagrinėjami		Profesinės rizikos veiksniai šiuo ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimu nenagrinėjami, nes nustatant ūkinės veiklos sanitarinės saugos zonos būtinumą ir ribų dydį, kas yra šio PVS vertinimo objektas, tai nėra aktualu. Ūkinės veiklos SAZ ribų nustatymas neturi jokio poveikio profesinei sveikatai darantiems veiksniams.
4.1. Cheminiai	Nepildoma, nes neaktualus 4 p.					
4.2. Fizikiniai	Nepildoma, nes neaktualus 4 p.					
4.3. Biologiniai	Nepildoma, nes neaktualus 4 p.					
4.4. Ergonominiai	Nepildoma, nes neaktualus 4 p.					
4.5.	Nepildoma, nes					

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
Psichosocialiniai	neaktualus 4 p.					
4.6. Fiziniai	Nepildoma, nes neaktualus 4 p.					
5. Psichologiniai veiksniai	Neaktualu	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		Atsižvelgiant į LR Sveikatos apsaugos ministro 2011-04-12 įsakymo Nr.V-360, 5 p., aspektas nenagrinėjamas.
5.1. Estetinis vaizdas	Nepildoma, nes neaktualus 5 p.					
5.2. Suprantamumas	Nepildoma, nes neaktualus 5 p.					
5.3. Sugebėjimas valdyti situaciją	Nepildoma, nes neaktualus 5 p.					
5.4. Prasmingumas	Nepildoma, nes neaktualus 5 p.					
5.5. Galimi konfliktai	Nepildoma, nes neaktualus 5 p.					
6. Socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos	Planuojama ūkinė veikla nesusijusi su socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimu	Įtaką sveikatai darančių veiksnių nėra		Rodikliai nenagrinėjami		
6.1. Priimtinumai	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
6.2. Tinkamumas	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
6.3. Težtinumas	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
6.4. Veiksmingumas	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					

Sveikatai darantys įtaką veiksniai	Veiklos rūšis ar priemonės, taršos šaltiniai	Poveikis sveikatai darantiems įtaką veiksniams	Poveikis sveikatai: teigiamas (+) neigiamas(-)	Nagrinėjamų rodiklių prognozuojami pokyčiai	Galimybės sumažinti (panaikinti) neigiamą poveikį	Komentarai ir pastabos
6.5. Sauga	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
6.6. Prieinamumas	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
6.7. Kokybė	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
6.8. Pagalba sau	Nepildoma, nes neaktualus 6 p.					
7. Kita (nurodyti)						
<p>*Fizinės aplinkos veiksniai kiek įmanoma įvertinami kiekybiškai, nustatomi prognozuojami taršos kiekiai, kokybinė teršalų sudėtis, jų atitiktis teisės norminiams aktams. Veiksnių kiekybinės išraiškos įvertinamos remiantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos duomenimis, techninio projekto aplinkos apsaugos dalimi, o jei jų nėra, - užsakovo pateikta informacija.</p> <p>2 skiltyje trumpai aprašomos veiklos rūšys, kurios, kaip prognozuojama, turės poveikį sveikatai darantiems įtaką veiksniams ir sveikatai.</p> <p>3 skiltyje pateikiama aprašomojo pobūdžio informacija apie prognozuojamą teigiamą ar/ir neigiamą poveikį sveikatai darantiems įtaką veiksniams.</p> <p>4 skiltyje pažymima, koks poveikis prognozuojamas: teigiamas (+) ar neigiamas (-).</p> <p>5 skiltyje nurodomi pagrindiniai su veikla susijusių rodiklių (nagrinėtų tiriant esamą situaciją ir papildomų) prognozuojami pokyčiai.</p> <p>6 skiltyje pateikiama aprašomojo pobūdžio informacija apie galimas (arba negalimas) poveikio sumažinimo ar/ir panaikinimo priemones.</p> <p>7 skiltyje pateikiama aprašomojo pobūdžio informacija apie prognozuojamą poveikį, aprašomos problemos.</p>						

7.2. Rizikos grupių populiacijoje analizė.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-491 patvirtintais Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniais nurodymais šiame skyriuje turi būti įvertinamas nagrinėjamos ūkinės veiklos **veikiamos populiacijos** pasiskirstymas, identifikuojant svarbiausias rizikos grupes, ypač atkreipiant dėmesį į pažeidžiamiausias grupes (vaikus, pagyvenusius žmones, mažas pajamas turinčiuosius), nagrinėjant įvairiais aspektais: pagal amžių, lytį, šeimyninę padėtį, išsilavinimą ir pan., tuo tikslu užpildant lentelę.

7.2.1 lentelė. Ūkinės veiklos galimas poveikis visuomenės grupėms

VISUOMENĖS GRUPĖS	Veiklos rūšys ar priemonės taršos šaltiniai	Grupės dydis (asm. skaičius)	Poveikis: teigiamas (+) neigiamas (-)	Komentarai ir pastabos
1. Veiklos poveikio zonoje esančios visuomenės grupės (vietos populiacija)	Nepavojingų atliekų (antrinių žaliavų, tekstilės, medienos, statybinių atliekų ir kt.) tvarkymas, kuris apima atliekų surinkimą, laikymą ir apdorojimą prieš tolesnį naudojimą	Veiklos vykdymo vietoje, žemės sklype, nėra nuolat būnančios ar gyvenančios visuomeninės grupės. Artimiausiai esantis gyvenamasis namas (Pramonės g. 4) nuo veiklos vykdymo vietos (pastatų) randasi 100 m atstumu, o nuo žemės sklypo ribos – 70 m atstumu.	Neigiamas (-)	Į normatyvinės SAZ ribas patenka daug sklypų, todėl būtų sudėtinga suderinti SAZ ribų įteisinimą. PŪV objektui tikslinga sumažinti teisės aktais nustatytos SAZ ribas sutapatinant SAZ su žemės sklypo dalimi, kurioje veiklą vykdo UAB „Virginijus ir Ko“ (unikalus Nr. 4400-0482-6382) ribomis. Planuojamos SAZ ribose nėra gyvenamųjų namų, taip pat nėra suplanuota gyvenamųjų namų statyba. Į planuojamą SAZ gyvenamieji namai nepatenka. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimu nustačius, kad planuojamai ūkinei veiklai naudojamo žemės sklypo ribų cheminė ir fizikinė tarša neviršija ribinių verčių, sanitarinės apsaugos zonos ribos gali būti nustatytos su veiklai naudojamo žemės sklypo ribomis. Ūkinės veiklos vykdytojas privalės užtikrinti, kad veiklos generuojama tarša už įmonės teritorijos ribų neviršytų visuomenės sveikatos teisės aktais nustatytų ribinių dydžių, nedarant neigiamo poveikio vietos populiacijos sveikatai.
2. Darbuotojai		Planuojama: 5-15 asmenų	Nevertinama	Darbuotojų darbo vietų rizikos veiksnių tyrimas, higieninis įvertinimas nėra veiksnys įtakojantis sanitarinės apsaugos zonos nustatymo būtinumą.
3. Veiklos produktų vartotojai				Nevertinama
4. Mažas pajamas turintys asmenys				Nevertinama
5. Bedarbiai				Nevertinama
6. Etninės grupės				Nevertinama
7. Sergantys tam tikromis ligomis (lėtinėmis priklausomybės ligomis ir pan.)				Nevertinama
8. Neįgalieji				Nevertinama
9. Vieniši asmenys				Nevertinama
10. Prieglobsčio ieškantys ir emigrantai, pabėgėliai				Nevertinama
11. Benamiai				Nevertinama
12. Kitos populiacijos grupės (areštuotieji, specialiųjų profesijų asmenys, atliekantys sunkų fizinį darbą ir pan.)				Nevertinama
13. Kitos grupės (pavieniai asmenys)				Nevertinama

SAZ įrengimo būtinumas ir jei ji įrengiama, ribų nustatymas, kas ir yra šio PVS vertinimo tikslas, bei įregistravimas užtikrins, kad taršaus objekto taršos poveikio, t.y. sanitarinės apsaugos zona nėra būtina arba nustatant jos ribas, sanitarinės apsaugos zonoje nebus planuojami ir projektuojami gyvenamieji bei kiti taršai jautrūs visuomeniniai objektai ir tuo bus išvengiama galimo neigiamo veiklos poveikio įvairioms visuomenės grupėms, visuomenės (vietos populiacijos) sveikatai.

7.3. Fizinės aplinkos veiksnių poveikio kiekybinis įvertinimas (rizikos vertinimas).

7.3.1. Žalingų veiksnių identifikavimas, pavojingumo nustatymas (identifikuojami viršijantys leidžiami taršos lygiai, nustatyti higienos normose ir kituose teisės norminiuose aktuose, žalingi sveikatai veiksniai, vertinamas taršos mastas, trukmė, poveikio sunkumas).

Analizuojant tiriamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai identifikuoti šie potencialiai žalingi sveikatai veiksniai: oro tarša ir triukšmas. Išanalizavus žalingų veiksnių poveikį aplinkos komponentams, galima teigti, kad tiriamos ūkinės veiklos metu poveikis, per kurį tiesiogiai gali būti daromas poveikis visuomenės sveikatai bei akustinei aplinkai, nėra daromas.

Poveikis oro kokybei. Atlikus ūkinės veiklos išmetamų aplinkos oro teršalų matematinius skaičiavimus (žr. Ataskaitos 6.4.2. punktą), nustatyta, kad nei vieno teršalo atveju ribinės vertės nebus viršijamos. Didžioji dalis numatomo sunaudoti technikos kuro kiekio bus sunaudojama už įmonės aikštelės ribų, vykdant atliekų transportavimą. Iš mobilių taršos šaltinių išmetami teršalai pasklis labai plačioje erdvėje, lyginant su tarša nuo stacionarių šaltinių, ir jų koncentracija bus minimali, todėl numatomų išmesti į aplinkos orą teršalų koncentracijos nebus viršijamos ir ties planuojamos SAZ ribomis.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, daroma išvada, kad vykdoma ūkinė veikla neturės neigiamos įtakos aplinkos oro kokybei nagrinėjamoje vietovėje. Aplinkos oro tarša bus įtakojama minimaliai ir nebūtų pavojinga aplinkai ir žmonių sveikatai.

Poveikis triukšmui. Ūkinės veiklos triukšmo poveikis aplinkai buvo vertinamas atliekant mobilių šaltinių skleidžiamo triukšmo matematinį modeliavimą. Stacionarių ir mobilių šaltinių triukšmas planuojamoje teritorijoje apskaičiuotas naudojant CadnaA programinę įrangą. CadnaA (Computer Aided Noise Abatement – kompiuterinė triukšmo mažinimo sistema) – tai programinė įranga skirta triukšmo poveikio apskaičiavimui, vizualizacijai, įvertinimui ir prognozavimui. CadnaA programoje vertinamos pagrindinės akustinių taršos šaltinių grupės (pagal 2002/49/EB), kurioms taikomos atitinkamos Europos Sąjungoje ir Lietuvoje galiojančios metodikos ir standartai:

- Pramoniniam triukšmui – ISO 9613;
- Kelių transporto triukšmui - NMPB-Routes-96.

Pagal gautus rezultatus (žr. Ataskaitos 6.4.1. punktą), nustatyta, kad UAB „Virginijus ir Ko“ teritorijoje vykdomos veiklos triukšmo lygiai ties žemės sklypo riba ir artimiausioje gyvenamoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje. Apskaičiuotos įmonės transporto triukšmo vertės, jam važiuojant Pramonės gatve, artimiausioje gyvenamoje aplinkoje neviršija Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių gyvenamųjų bei visuomeninės paskirties pastatų aplinkoje. Apskaičiuoto triukšmo sklaidos rodiklių žemėlapiai pridedami prieduose Nr. 16-17.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, daroma išvada, kad ūkinės veiklos triukšmo rodikliai ties artimiausia gyvenamąja aplinka, neviršija HN 33:2011 ribinių verčių ir esamam triukšmo fonui šioje vietoje pastebimos įtakos neturės ir neigiamos įtakos aplinkai bei gyventojams neturės.

7.3.2. Dozės ir atsako įvertinimas.

Aplinkos veiksniai gali tiesiogiai sukelti ar nulemti daugelį ligų. Ši aplinkybė lemia aplinkos epidemiologinio tyrimo objektą. Aplinkos epidemiologinių tyrimų metu, tiriant veiksnių poveikį sveikatai, reikia mokėti kiekybiškai vertinti žalingo veiksnio ir žmogaus sąveiką. Tai sąveikai kiekybiškai įvertinti vartojamos pagrindinės aplinkos epidemiologijos „ekspozicijos“, „dozės“, „efekto“, „atsako“ sąvokos.

Vykdomos ūkinės veiklos atveju nagrinėjami šie veiksniai: 1 – fizinė tarša – triukšmas ir 2 - cheminė tarša – emisijos į aplinkos orą.

Skaičiavimais nustatyta (žr. Ataskaitos 6.4.1. punktą), kad ūkinės veiklos sukeliamas triukšmas neviršija leistinų ribinių taršos dydžių aikštelėje ir už jos ribų esančioje ir planuojamoje gyvenamojoje bei visuomeninėje aplinkoje, todėl, nesant veikiamų asmenų nėra dozės ir atsako vertinimo kriterijų.

Pagal ūkinės veiklos išmetamų teršalų skaičiavimo rezultatus (žr. Ataskaitos 6.4.2. punktą), nustatyta, kad išmetamų teršalų koncentracija bus minimali, todėl ūkinė veikla neturėtų neigiamos įtakos aplinkos oro kokybei nagrinėjamoje vietovėje, kadangi numatomos maksimalios emisijos į aplinkos orą neviršytų nei vietovės foninės taršos, nei teisės aktais nustatytų ribinių verčių, nei didžiausiai leidžiamų koncentracijų gyvenamosios ir

visuomeninės aplinkos ore. Taip pat, numatomų išmesti į aplinkos orą teršalų koncentracijos nebūtų viršijamos ir ties planuojamos SAZ ribomis, todėl, nesant veikiamų asmenų nėra dozės ir atsako vertinimo kriterijų.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, daroma išvada, kad dėl planuojamos ūkinės veiklos nebus visuomenės narių, kurie turėtų sąlytį su nagrinėjamos ūkinės veiklos įtakojamais žalingais veiksniais, kuriems reikėtų paskaičiuoti ekspoziciją, dozę, įvertinti atsaką. Šiuo atveju nėra epidemiologinio tyrimo objekto.

7.3.3. Poveikio įvertinimas (įvertinamas poveikis bet kurioms žmonių grupėms, veikiamų asmenų skaičius, poveikio trukmė, vieta, poveikio sveikatai sunkumas). Poveikio įvertinimas, remiantis vykdytais epidemiologiniais tyrimais, mokliškai pagrįstais įrodymais.

Kadangi, įvertinus apskaičiuotos taršos į aplinkos orą ir triukšmo rezultatus, nustatyta, kad emisijų į aplinkos orą ir triukšmo vertės planuojamos ūkinės veiklos žemės sklype ir už jo ribų neviršija visuomenės sveikatos bei kitais teisės aktais nustatytų ribinių verčių, t.y. visuomenės sveikatai saugių dydžių, galima teigti, kad vietovėje nėra žmonių grupių, kuriems būtų daromas tiriamos ūkinės veiklos poveikis. Ūkinei veiklai naudojamo žemės sklypo paskirtis yra pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, skirtos sandėliavimo ir pramonės įmonių statybai, todėl jame nėra ir neplanuojama gyvenamosios ir visuomeninės paskirties teritorijų ir objektų.

7.3.4. Rizikos apibūdinimas (informacijos apie riziką kompleksinis įvertinimas).

Aplinkos veiksnių keliama rizika vertinama pirmiausia identifikuojant sveikatai pavojingus aplinkos veiksnius bei analizuojant, kokį poveikį sveikatai sukelia nustatytos medžiagos ir veiksniai (kas atlikta nagrinėjant 6.4. Ataskaitos punktą). Toliau vertinant riziką, vertinama faktinė potencialiai veikiamų žmonių ekspozicija, apimant aplinkos stebėseną, biologinę stebėseną, analizuojant duomenis apie taršos kilmę, sąlyčio su teršalais sąlygas bei jų kitimą tam tikru laiku. Vėliau turimi eksponuotos populiacijos grupių duomenys yra lyginami su kiekvieno veiksnio dozės ir efekto bei dozės ir atsako kreivėmis ir apskaičiuojama galima rizika *paveiktos* populiacijos sveikatai. (*Informacijos šaltinis: KMU, Fundamentinė epidemiologija, 2003*). Nagrinėjamu atveju paveiktos populiacijos nenumatoma.

7.4. Kitų sveikatai darančių įtaką veiksnių (socialinių, ekonominių, gyvensenos, psichologinių) poveikio visuomenės sveikatai kokybinis įvertinimas (vertinimo metodas pasirenkamas atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos pobūdį, galimybes, poveikio ypatybes ir pan. Gali būti atliekama gyventojų apklausa, prieš tai vykdytų epidemiologinių tyrimų, nustatančių ryšius tarp tam tikrų veiklos priemonių ir veiksnių sveikatos, analizė, tiriamosios teritorijos gyventojų ir nustatyta tvarka parinktos kontrolinės teritorijos (gyvenvietės) gyventojų atitinkamo sergamumo, mirtingumo ir kt. rodiklių palyginimas, simptomų (ligų) analizė, remiantis tiriamų asmenų savo sveikatos vertinimu ir medicininių įrašų patikrinimais).

Atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos pobūdį, geografinę, administracinę padėtį, teisinę situaciją galima teigti, kad neigiamo poveikio socialiniams, ekonominiams, gyvensenos ir panašioms sveikatai darantiems įtaką veiksniams nėra.

7.5. Netikslumų, klaidų įvertinimas ir aprašymas

Poveikio sveikatai vertinimo netikslumai ir klaidos gali būti tik tuo atveju, jei ūkinės veiklos organizatorius poveikio visuomenės sveikatai vertintojui pateikė nepilną ar neteisingą informaciją apie nagrinėjamą ūkinę veiklą bei veiklos lemiamus fizinės aplinkos veiksnius, darančius įtaką sveikatai.

7.6. Nagrinėjamos ūkinės veiklos poveikio atskiroms ūkio šakoms įvertinimas

Nagrinėjamos ūkinės veiklos poveikio atskiroms ūkio šakoms nebus, kadangi ūkinės veiklos žemės sklype neplanuojamos kitų naujų ūkio šakų, kurioms galėtų sukelti įtaką planuojama ūkinė veikla, vystymas. Kadangi ūkinė veikla neturės poveikio veiklai naudojamame žemės sklype ir už jo ribų, todėl įtakos kitoms ūkio šakoms vietovėje taip pat nebus.

7.7. Poveikio ypatybių įvertinimas (užpildoma 3 lentelė), siekiant nustatyti identifikuoto ir išanalizuoto poveikio svarbą ir mokslinį pagrįstumą

Ūkinės veiklos fizinės, aplinkos oro cheminės taršos ir sukeltamų kvapų aspektu neigiamo poveikio vietovėje nenumatoma. Atsižvelgiant į tai, kad planuojamos SAZ ribas numatoma sutapatinti su PŪV žemės sklypo ribomis, poveikio ypatybių įvertinimas atliekamas būtent planuojamos SAZ ribų teritorijoje (žr. Ataskaitos 5.2. pav.).

7.7.1 lentelė. Poveikių ypatybių įvertinimas (planuojamos SAZ ribų teritorijoje, žr. Ataskaitos 5.2. pav.)

Veiksnių sukeltas poveikis	Poveikio ypatybės									Pastabos ir komentarai
	Veikiamų asmenų skaičius			Aiškumas (tikimybė), įrodymų stiprumas			Trukmė			
	Iki 500 žm.	501–1000 žm.	Daugiau kaip 1001 žm.	Aiškus*	Galimas**	Tikėtinas***	Trumpas (iki 1 m.)	Vidutinio ilgumo (1–3 m.)	Ilgas (daugiau kaip 3 m.)	
1. Aplinkos oro tarša	-	-	-	+	-	-	-	-	+	Planuojama ūkinė veikla neturėtų neigiamos įtakos aplinkos oro kokybei nagrinėjamoje vietovėje, kadangi numatomos maksimalios emisijos į aplinkos orą neviršytų nei vietovės foninės taršos, nei teisės aktais nustatytų ribinių verčių, nei didžiausiai leidžiamų koncentracijų gyvenamosios ir visuomeninės aplinkos ore. Taip pat, numatomų išmesti į aplinkos orą teršalų koncentracijos nebūtų viršijamos ir ties planuojamos SAZ ribomis. Sanitarinės apsaugos zonos ribos gali būti nustatytos sutampančios su ūkinei veiklai naudojamam žemės sklypo ribomis, nes ūkinės veiklos įtakojama aplinkos tarša už ūkinės veiklos žemės sklypo ribų neviršija visuomeninės sveikatos saugos teisės aktais reglamentuojamų leidžiamų ribinių taršos dydžių.

2. Triukšmo lygis	-	-	-	+	-	-	-	-	+	<p>Planuojamos ūkinės veiklos metu ekvivalentinis triukšmo lygis neviršytų didžiausių leidžiamų akustinio triukšmo ribinių verčių dienos metu taikomų gyvenamajai teritorijai (tiek veikiamoje transporto triukšmo, tiek neveikiamoje), kaip nustatyta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymo Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo” reikalavimais. Triukšmo mažinimo priemonių nenumatoma, nes pareiškiamą veiklą neviršytų nustatytų leistinų triukšmo normų esamoje ir planuojamoje gyvenamojoje bei visuomeninėje aplinkoje.</p> <p>Sanitarinės apsaugos zonos ribos gali būti nustatytos sutampančios su ūkinei veiklai naudojamam žemės sklypo ribomis, nes ūkinės veiklos įtakojama aplinkos tarša už ūkinės veiklos žemės sklypo ribų neviršija visuomenės sveikatos saugos teisės aktais reglamentuojamų leidžiamų ribinių taršos dydžių</p>
<p>* Poveikis aiškus arba pagrįstas norminiais aktais, patikimais tyrimais ir įrodymais. ** Kai kurie patikimi tyrimai įrodo ryšį, yra svarbiausi priežastiniai kriterijai. *** Įrodymai apie poveikį mažos vertės, nustatyti kai kurie priežastiniai kriterijai.</p>										

V. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO METODŲ APRAŠYMAS

8. Panaudoti kiekybiniai ir kokybiniai poveikio vertinimo metodai

Poveikio visuomenės sveikatai vertinimas atliktas vadovaujamas LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu 2004-07-01 d. Nr. V-491 „Dėl poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų patvirtinimo“.

Poveikio kiekybiniam ir kokybiniam vertinimui naudojome metodikas, pateiktas Europos Sąjungos direktyvoje 93/67/EEC. Metodo esmė – komponentų, veikiančių žmogaus gyvenamąją aplinką, susidarančią dėl aplinkos veiksnių palyginimas su žemesne, nesukeliančia pasekmių gyvenimo kokybei. Pirminiame šio etapo vertinime atmetame tuos poveikių veiksnius, kurie yra mažesni už nesukeliančius pasekmių gyvenimo kokybei ir identifikuojame tuos veiksnius, kurie yra didesni ir gali sukelti neigiamų pasekmių gyvenimo kokybei. Jei pavojai ar rizika yra palyginti dideli, peržiūrimos turimos projekte rizikos mažinimo priemonės ir nustatomos indikacinės vertės, kurios yra priimtinos gyvenamojoje aplinkoje. Poveikio gyvenamajai aplinkai ribiniai dydžiai nustatomi pagal veikiančias šioje srityje higienos normas, kitus teisės aktus.

Vertinant vietovės demografinius bei sveikatos rodiklius buvo naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Informacinio sveikatos centro pateiktais statistiniais duomenimis bei Lietuvos higienos instituto duomenimis. Remiantis jais buvo atlikta visuomenės sveikatos būklės analizė.

9. Metodų paskirtis, tikslas, pasirinkimo priežastis

Metodų paskirtis – įvertinti galimą poveikį visuomenės sveikatai. Metodo tikslas yra kuo realiau įvertinti neigiamus veiksnius ir jų daromą poveikį žmonių sveikatai ir gyvenimo kokybei. Stacionarių ir mobilių šaltinių triukšmas planuojamoje teritorijoje apskaičiuotas naudojant CadnaA programinę įrangą. CadnaA (Computer Aided Noise Abatement – kompiuterinė triukšmo mažinimo sistema) – tai programinė įranga skirta triukšmo poveikio apskaičiavimui, vizualizacijai, įvertinimui ir prognozavimui. CadnaA programoje vertinamos pagrindinės akustinių taršos šaltinių grupės (pagal 2002/49/EB), kurioms taikomos atitinkamos Europos Sąjungoje ir Lietuvoje galiojančios metodikos ir standartai:

- Pramoniniam triukšmui – ISO 9613;
- Kelių transporto triukšmui - NMPB-Routes-96.

Šis metodas šiuo metu plačiai taikomas, nes patys tiksliausi ir geriausiai nustato ar ūkinės veiklos keliamas triukšmas įtakoja artimiausiai esančias gyvenamąsias teritorijas. Ūkinės veiklos metu pateikti matematiniai skaičiavimai parodo, kad iš mobilių taršos šaltinių išmetami teršalų koncentracija bus minimali, todėl planuojama ūkinė veikla vietovės aplinkos oro kokybę įtakos labai nežymiai ir detalesnis oro tarša vertinimas – netikslingas.

10. Metodų tikslumas, objektyvumas, taikytos prielaidos, vertinimo problemos

Vykdomos veiklos poveikis triukšmo įtakai buvo nustatytas instrumentiniais matavimais, matematiniais skaičiavimais ir patvirtintomis metodikomis.

Poveikio visuomenės sveikatai vertinime naudojant literatūros duomenis yra naudojamos tik valstybinių, mokslinių institucijų duomenimis, kurių patikimumas ir objektyvumas užtikrinamas įstaigų statusu.

Poveikio visuomenės sveikatai veiksniai nustatyti iš numatomų naudoti įrenginių techninių charakteristikų, kurių parametrus garantuoja įrenginių gamintojas.

Vertinimo problema yra su vykdoma ūkine veikla nesusijusios veiklos ir transporto įtaka triukšmo lygio įvertinimui, kadangi fonas užgožia nagrinėjamo šaltinio triukšmą.

VI. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

11. Siūlomos planavimo alternatyvos, emisijos kontrolė, monitoringas.

Nagrinėjama ūkinė veikla vykdoma žemės sklype, atitinkančiame naudojimo paskirtį, su veiklai tinkama inžinerine infrastruktūra, todėl vietos alternatyvos nėra nagrinėjamos ir siūlomos.

Remiantis emisijų į aplinkos orą ir triukšmo skaičiavimais ūkinė veikla neigiamos įtakos aplinkai ir gyventojų sveikatai nedarytų, todėl emisijų kontrolė nenumatoma.

Aplinkos komponentams (aplinkos orui, paviršiniam ir požeminiam vandeniui, dirvožemiui, biologinei įvairovei ir kt.) ruošti monitoringo programos nėra kriterijų.

12. Neigiamo poveikio visuomenės sveikatai sumažinimo priemonių, paskatinimo ar kompensacinių priemonių aprašymas

Poveikio aplinkai sumažinimo priemonės:

- Įrenginių, mechanizmų nuolatinė techninė priežiūra, kad nebūtų viršijamos gamyklinės triukšmo techninės charakteristikos ir aplinkos oro cheminės taršos normos.
- Naudojamos teritorijos ir patalpų nuolatinė priežiūra.
- Administracijos politika, procedūrų planavimas ir sukūrimas, įgyvendinimas, veiksmingumo tikrinimas, stebėjimai ir matavimai, vidaus auditas, reguliari aplinkosauginė ataskaita, švaresnių technologijų kūrimas.

13. Pagrindiniai neigiamą poveikį mažinančių priemonių pasirinkimo argumentai

Ūkio subjekto administracijos politika aplinkos ir visuomenės sveikatos saugos aspektu, ūkinės veiklos procedūrų planavimas ir kontrolė turi užtikrinti emisijų į aplinkos orą ir triukšmo lygį neviršijančius rodiklius, kuriais remiantis yra įvertintas ūkinės veiklos sanitarinės apsaugos zonos pagrįstumas.

14. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo išvada

Kompleksiškai (taršos veiksnių identifikavimu, analize, įtakojamos taršos lygio bei verčių prognostiniais skaičiavimais, taršos sklaidos modeliavimu). Įvertinus žinomus ūkinės veiklos įtakojamus aplinkos veiksnius, galinčius daryti poveikį visuomenės sveikatai (fizikinius, cheminius), daroma išvada, kad ūkinei veiklai – nepavojingų atliekų tvarkymas, Telšių mieste, Pramonės g. 9A, **sanitarinės apsaugos zonos ribos gali būti nustatytos sutampančios su ūkinei veiklai naudojamu žemės sklypo dalies ribomis, nes ūkinės veiklos įtakojama aplinkos tarša už ūkinės veiklos žemės sklypo dalies ribų neviršija visuomenės sveikatos saugos teisės aktais reglamentuojamų leidžiamų ribinių taršos dydžių.**

Atsižvelgiant į išvadą **sanitarinės apsaugos zonos ribas siūloma nustatyti sutampančiomis su ūkinei veiklai naudojamu žemės sklypo dalies ribomis.**

Planuojamos veiklos – nepavojingų atliekų (antrinių žaliavų, tekstilės, medienos, statybinių atliekų ir kt.) tvarkymas - vykdytojas: UAB “Virginijus ir Ko”.

Prašomos (planuojamos) SAZ ribos pateiktos Ataskaitos 5.1. pav.

VII. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas (Žin., 2002, Nr.56-2225, 2007 Nr.64-2455);
2. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (Žin., 1996, Nr.82-1965; 2000, Nr.39-1092, 2005 Nr.84-3105, 2008 Nr.81-3167, 2010 Nr.24-2647);
3. Sveikatos apsaugos ministro 2011-05-13 įsakymas Nr.V-474 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 61-2923);
4. Sveikatos apsaugos ministro 2004-07-01 įsakymas Nr.V-491 „Dėl Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.106-3947).
5. Statistikos departamento prie LRV direktoriaus 2002-12-16 įsakymu Nr.252 “Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus atnaujinimo” (Žin., 2002, Nr.126-5744)
6. LR sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos ir Lietuvos sveikatos informacijos centro parengta ataskaita „Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2003 m.“, šaltinis:
<http://www.vvspt.lt/aktai/ataskaitos/leid2003.pdf>.
7. Statistikos departamento prie LRV internetinė svetainė: <http://db.std.lt>.
8. LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-652; 2003, Nr. 11-407; 2004, Nr. 21-642, 2005 Nr.35-1140, 2007 Nt.105-4294, 2008 Nr.33-1152, 2008 Nr.44-1643);
9. LR Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymas Nr.V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 134-4878, 2009 Nr.152-6849).
10. LR Sveikatos apsaugos ministro 2007-07-02 įsakymas Nr. V-555 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje " patvirtinimo” (Žin., 2011, Nr.75-3638).
11. LR Sveikatos apsaugos ministro 2010-10-04 įsakymas Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“.
12. LR aplinkos ir LR sveikatos apsaugos ministrų 2000-10-30 įsakymas Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“.
13. Kvapo valdymo metodinės rekomendacijos, parengtos įgyvendinant 2007–2013 m. Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonės VP1-4.3-VRM-02-V „Viešųjų politikų reformų skatinimas“ projektą „Gyvenamosios aplinkos sveikatos rizikos veiksnių valdymo tobulinimas“
(http://vsc.sam.lt/pub/imagelib/file/rekomend_kvapu.pdf).
14. Kauno medicinos universitetas. Fundamentinė epidemiologija. 2003.

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1. Įmonės registracijos pažymėjimas;
2. 2018-11-28 Valstybinės žemės sklypo dalies subnuomos sutartis;
3. 2019-01-02 Susitarimas dėl 2013 sausio 4 d. patalpų nuomos sutarties pakeitimo;
4. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas dėl žemės sklypo su statiniais;
5. Žemės sklypo planas;
6. 2019-06-05 Aplinkos triukšmo tyrimo protokolas Nr. F-AT-2732019;
7. Mobilųjų taršos šaltinių išmetamų teršalų skaičiuotė;
8. 2019-07-09 raštas Nr. VK-43;
9. 2019-07-05 Telšių žinios Nr. 52 (1987);
10. 2019-07-05 Vakaro žinios;
11. 2019-07-03 su Telšių miesto seniūnija suderinta ir skelbimų lentoje paskelbta informacija;
12. Informacija apie Ataskaitos viešo supažindinimo susirinkimą;
13. Triukšmo lygių matavimo protokolas;
14. Ratinio krautuvo triukšmo charakteristikos;
15. Šakinio krautuvo triukšmo charakteristikos;
16. Apskaičiuoto ūkinės veiklos triukšmo sklaidos rodiklių žemėlapis;
17. Apskaičiuoto transporto triukšmo sklaidos rodiklių žemėlapis;
18. Informacija apie Ataskaitos viešą ekspoziciją.